

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کار و امور اجتماعی

استاندارد مهارت و آموزشی

ابریشم دوز

گروه برنامه ریزی درسی صنایع پوشاک

تاریخ شروع اعتبار: ۱۳۷۹/۰۶/۰۱

کد استاندارد: ۷-۹۵/۹۹/۱/۱

معاونت پژوهش و برنامه ریزی : تهران-خیابان
آزادی- نیش چهارراه خوش- سازمان آموزش فنی و
حرفه‌ای کشور- طبقه پنجم
تلفن: ۶۶۹۴۱۵۱۶ دورنگار: ۶۶۹۴۱۲۷۲
کدپستی: ۱۳۴۵۶۵۳۸۶۸
EMAIL: INFO@IRANTVTO.IR

از کلیه صاحب نظران
تقاضا دارد پیشنهادات و
نظرات خود را درباره
این سند آموزشی به
نشانی‌های مذکور اعلام
نمایند.

دفتر طرح و برنامه های درسی: تهران- خیابان
آزادی- خ خوش شمالی- تقاطع خوش و نصرت -
ساختمان فناوری اطلاعات و ارتباطات- طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۴۴۱۱۹ و ۶۶۹۴۴۱۲۰ دورنگار: ۶۶۹۴۴۱۱۷
کدپستی: ۱۴۵۷۷۷۷۳۶۳
EMAIL: DEVELOP@IRANTVTO.IR

تعریف مفاهیم سطوح یادگیری

آشنایی: به مفهوم داشتن اطلاعات مقدماتی/شناسایی: به مفهوم داشتن اطلاعات کامل / اصول: به مفهوم میانی مطالب نظری / توانایی: به مفهوم قدرت انجام کار

مشخصات عمومی شغل :

ابریشم دوز کسی است که بتواند از عهده انجام دوخته‌های مقدماتی و ابریشم دوزی مناطق مختلف کشور برآمده و بتواند شستشو و نگهداری از ابریشم دوزیها را انجام دهد و از حوادث ضمن کار پیشگیری نماید.

ویژگی های کارآموز ورودی :

حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره راهنمایی

حداقل توانایی جسمی: متناسب با شغل مربوط

مهارت های پیش نیاز این استاندارد: ندارد

طول دوره آموزشی:

طول دوره آموزش : ۱۲۰ ساعت

- زمان آموزش نظری : ۲۴ ساعت

- زمان آموزش عملی : ۹۶ ساعت

- زمان کارآموزی در محیط کار : - ساعت

- زمان اجرای پروژه : - ساعت

- زمان سنجش مهارت : - ساعت

روش ارزیابی مهارت کارآموز:

۱- امتیاز سنجش نظری(دانش فنی): ۲۵٪

۲- سنجش عملی : ۷۵٪

۱-۲- امتیاز سنجش مشاهده ای: ۱۰٪

۲-۲- امتیاز سنجش نتایج کار عملی: ۶۵٪

ویژگیهای نیروی آموزشی :

حداقل سطح تحصیلات: - لیسانس طراحی و دوخت با ۲ سال سابقه کار مرتبط

- فوق دیپلم طراحی و دوخت با ۵ سال سابقه کار مرتبط

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

نام شغل : ابریشم دوز

فهرست توانایی های شغل

ردیف	عنوان توانایی
۱	توانایی انجام دوخته‌های مقدماتی
۲	توانایی ابریشم دوزی ممقان
۳	توانایی ابریشم دوزی کردستان
۴	توانایی ابریشم دوزی خراسان
۵	توانایی ابریشم دوزی ارومیه
۶	توانایی ابریشم دوزی تهران
۷	توانایی ابریشم دوزی کاشان
۸	توانایی ابریشم دوزی رشت
۹	توانایی ابریشم دوزی اصفهان
۱۰	توانایی شستشو و نگهداری ابریشم دوزیها
۱۱	توانایی اتوکشی ابریشم دوزیها
۱۲	توانایی پیشگیری از حوادث و رعایت نکات ایمنی و بهداشتی

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
۴۲	۳۰	۱۲	<p>توانایی انجام دوخته‌های مقدماتی</p> <p>۱-۱ آشنایی با فرهنگ و تاریخچه ابریشم دوزی</p> <p>۱-۲ آشنایی با نحوه ابریشم کشی و تاریخچه ابریشم در کشور</p> <p>۱-۳ آشنایی با رنگ آمیزی ابریشم به شیوه سنتی و کاربرد آن</p> <p>۱-۴ آشنایی با تفاوت‌های ابریشم دوزی های مناطق مختلف کشور</p> <p>۱-۵ آشنایی با طرح‌های مناطق مختلف</p> <p>۱-۶ آشنایی با مواد و ابزار ابریشم دوزی</p> <p>۱-۷ آشنایی با ابریشم طبیعی و مصنوعی (ویسکوز)</p> <p>۱-۸ آشنایی با پارچه های مختلف جهت ابریشم دوزی (دستی و کارخانه ای)</p> <p>۱-۹ شناسایی اصول تشخیص نخ ابریشم طبیعی از مصنوعی از طریق طریق سوزاندن</p> <p>۱-۱۰ شناسایی اصول رنگ آمیزی پارچه به شیوه سنتی</p> <p>۱-۱۱ آشنایی با رنگ‌های همگون، متضاد، خنثی، گرم و سرد و هماهنگی رنگ‌ها در دوخت</p> <p>۱-۱۲ آشنایی با نخ‌های مختلف و کاربرد آنها روی پارچه های متفاوت با در نظر گرفتن ظرافت وضخامت نخ و پارچه</p> <p>۱-۱۳ آشنایی با انواع سوزن و انتخاب سوزن مناسب بر حسب جنس پارچه</p> <p>۱-۱۴ شناسایی اصول دوخته‌های مقدماتی</p> <p>- دوخت انواع شلال (شلال ساده، شلال ساده با دوخت تزیینی ماریچ، شلال دو ردیفه با دوخت ماریچ، شلال سه ردیفه متناوب با دوخت متقاطع، شلال ۱۲ ردیفه با دوخت تزیینی ماریچ)</p> <p>- دوخت انواع بخیه (بخیه، بخیه با دوخت تزیینی پیچ)</p>	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			<p>- دوخت انواع زنجیره (زنجیره ساده، زنجیره با بست عمودی، زنجیره با بست افقی، زنجیره باز، زنجیره هفت و هشت، زنجیره پیچ، زنجیره گیسو، زنجیره حلقوی)</p> <p>- دوخت انواع زیگزاگ (زیگزاگ، زیگزاگ دوبل، زیگزاگ مارپیچ، زیگزاگ با بست افقی، زیگزاگ با بست عمودی، زیگزاگ در هم، زیگزاگ فشرده، زیگزاگ تزئینی)</p> <p>- انواع دوخته‌های ترکیبی (دوخت ترکیبی شماره ۱، دوخت شاخک حلزون، دوخت پر مستقیم، دوخت پریکتایی، پردوتایی، پرسه تایی، غنچه، جوانه)</p> <p>- انواع دوخته‌های بست (بست عمودی، مورب، گل، لوزی، مثلث، مثلث یک ردیفه، بست رومانی، داربستی مورب، داربستی عمودی، چرخ بافته و تار عنکبوتی)</p> <p>- انواع دوخته‌های پتویی (دندان موشی): (دندان موشی ساده، دندان موشی درجه ای، دندان موشی کوتاه و بلند، دندان موشی بسته سه تایی دندان موشی دوبل، دندان موشی نردبانی، دندان موشی مورب)</p> <p>- انواع دوخته‌های تزئینی (ساقه دوزی ظریف، ساقه دوزی پهن، شاخه، گره مرجان، گره فرانسوی و روکوکو)</p> <p>- دوخت انواع برگ (برگ جوانه، برگ کنگره ای به صورت ساقه دوزی، برگ شبنم، برگ مرکب، برگ لاله به دو شیوه، برگ یک طرفه، برگ مو و برگ تیغ ماهی)</p> <p>- دوخت انواع تو پردوزی گل (ساتن دوزی، عدسه دوزی، تو پردوزی، گل به طریق بست رمانی، تو پردوزی گل به طریق پر فشرده، تو پردوزی گل به طریق دندان موشی، تو پردوزی گل به طریق کوتاه و بلند، توپردوزی گل لاله)</p>	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			<p>۱-۱۵ شناسایی اصول پیاده کردن طرح روی پارچه برحسب جنس پارچه</p> <p>۱-۱۶ آشنایی با انواع لایی چسب (کاغذی و پارچه ای)</p>	
۶	۵	۱	<p>توانایی ابریشم دوزی بمقان</p> <p>۲-۱ آشنایی با بمقان دوزی و کاربرد آن</p> <p>۲-۲ آشنایی با فرهنگ و تاریخچه بمقان دوزی</p> <p>۲-۳ شناسایی اصول انتقال طرح بمقان دوزی بر روی پارچه</p> <p>۲-۴ شناسایی اصول ابریشم دوزی بمقان شامل مراحل: - کوبک (ناف) - زدن زنجیره - دوخت ستاره هشت پر با مد نظر گرفتن همنشینی رنگهای متضاد در کنار یکدیگر - دوخت دندان موشی درجه ای - دوخت بست به صورت حاشیه با نخ درشت تاب - دوخت جقه با زنجیره باز و توپر دوزی آن به صورت زیگزاگ درهم - دوخت قسمت های میانی جقه ها - دوخت دو نیم دایره مقابل موسوم به گل شانه - دوخت فضای داخلی گل شانه با زیگزاگ درهم</p> <p>۲-۵ شناسایی اصول آستر زدن به ابریشم دوزی</p> <p>۲-۶ شناسایی اصول دوخت کیف، جلیقه، کلاه، رومیزی، زیر استکانی در ابعاد و طرحهای مختلف</p>	
۹	۸	۱	<p>توانایی ابریشم دوزی کردستان</p> <p>۳-۱ آشنایی با ابریشم دوزی کردستان و کاربرد آنها</p> <p>۳-۲ آشنایی با فرهنگ و تاریخچه ابریشم دوزی کردستان</p>	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			شناسایی اصول چسباندن لایی چسب به پشت کار	۳-۳
			شناسایی اصول انتقال طرح به روی پارچه	۳-۴
			شناسایی اصول انجام ابریشم دوزی کردستان شامل مراحل:	۳-۵
			- دوخت گل چهار پر در مرکز پارچه	
			- دوخت برگه‌های جوانه در اطراف آن	
			- دو ردیف ساقه دوزی ظریف به صورت دو دایره کوچک و بزرگ به فاصله نیم سانتیمتر	
			- دوخت زیگزاگ دوبل	
			- دوخت گوشه ها به صورت شعاع خورشید تا دایره به شکل مربع	
			- دوخت شاخ قوچ در چهار ضلع مربع به صورت ساقه دوزی پهن	
			- دوخت زیگزاگ فشرده در طرفین شاخ قوچ	
			- دوخت جاروبین دو شاخ	
			- دوخت دور کادر با دندان موشی ساده	
			شناسایی اصول آستر زدن به ابریشم دوزی کردستان	۳-۶
			شناسایی اصول دوخت نمونه هایی از ابریشم دوزی کردستان به صورت کلاه، جلیقه، کوسن، رومیزی، زیرلیوانی	۳-۷
۱۳	۱۲	۱	توانایی ابریشم دوزی خراسان	۴
			آشنایی با فرهنگ و تاریخچه ابریشم دوزی خراسان (شیروان، مشهد، گناباد و بیرجند)	۴-۱
			آشنایی با تفاوت ابریشم دوزیها بر حسب شرایط اقتصادی، محیطی و تاریخی	۴-۲
			آشنایی با طرحهای ابریشم دوزی خراسان	۴-۳
			شناسایی اصول انتقال طرح روی پارچه	۴-۴

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			<p>۴-۵ شناسایی اصول چسباندن لایی چسب به پشت کار</p> <p>۴-۶ شناسایی اصول انجام ابریشم دوزی شمال خراسان (کردی دوزی)</p> <p>۴-۷ شناسایی اصول انجام ابریشم دوزی وقلابدوزی مشهد</p> <p>۴-۸ شناسایی اصول انجام ابریشم دوزی بیرجند</p> <p>۴-۹ شناسایی اصول آسترکشی</p>	
۷	۶	۱	<p>توانایی ابریشم دوزی ارومیه</p> <p>۵-۱ آشنایی با فرهنگ و تاریخچه ابریشم دوزی ارومیه</p> <p>۵-۲ آشنایی با طرحهای ابریشم دوزی ارومیه</p> <p>۵-۳ آشنایی با پارچه زمینه جهت ابریشم دوزی</p> <p>۵-۴ شناسایی اصول انتقال طرح به روی پارچه</p> <p>۵-۵ شناسایی اصول چسباندن لایی چسب</p> <p>۵-۶ شناسایی اصول انجام ابریشم دوزی ارومیه به صورت دوخت یکی از طرحها (رومیزی)</p>	
۱۶	۱۵	۱	<p>توانایی ابریشم دوزی تهران</p> <p>۶-۱ آشنایی با فرهنگ و تاریخچه ابریشم دوزی تهران</p> <p>۶-۲ آشنایی با کمند دوزی</p> <p>۶-۳ شناسایی اصول انجام گلدوزی با دست</p> <p>- دوخت منظره و گل</p> <p>- دوخت چهره</p> <p>- سایه زدن و توپر دوزی انواع گلها</p> <p>۶-۴ شناسایی اصول کمنددوزی</p> <p>۶-۵ شناسایی اصول دوخت تابلو، رومیزی، تزئین لباس، دوخت کادر کتیبه ای به صورت کمند دوزی</p>	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
۵	۴	۱	توانایی ابریشم دوزی کاشان	۷
			آشنایی با فرهنگ و تاریخچه ابریشم دوزی کاشان	۷-۱
			آشنایی با طرحهای ابریشم دوزی کاشان	۷-۲
			شناسایی اصول انجام ابریشم دوزی کاشان	۷-۳
			شناسایی اصول دوخت یک دستمال کوچک	۷-۴
۹	۸	۱	توانایی ابریشم دوزی رشت	۸
			آشنایی با فرهنگ و تاریخچه ابریشم بافی رشت	۸-۱
			آشنایی با پارچه ماهوت	۸-۲
			شناسایی اصول انتقال طرح روی پارچه ماهوت	۸-۳
			شناسایی اصول انجام قلاب دوزی رشت	۸-۴
۵	۴	۱	توانایی ابریشم دوزی اصفهان	۹
			آشنایی با فرهنگ و تاریخچه ابریشم دوزی اصفهان	۹-۱
			شناسایی اصول دوختهای حصیردوزی و مثلثهای عمودی و افقی	۹-۲
			شناسایی اصول برجسته دوزی	۹-۳
			شناسایی اصول دوخت دم ماهی	۹-۴
			شناسایی اصول انجام سیاه دوزی	۹-۵
۳	۱	۲	توانایی شستشو و نگهداری ابریشم دوزیها	۱۰
			آشنایی با لکه ها (لکه جوهر، خودکار، رنگ، سوختگی، زنگ آهن، علف، میوه، چای یا قهوه، شمع، خون)	۱۰-۱
			شناسایی اصول لکه گیری انواع لکه ها	۱۰-۲
			آشنایی با میزان رنگ دهی پارچه و نخ ابریشم قبل از دوخت	۱۰-۳
			آشنایی با شفاف کردن و گردگیری ابریشم دوزیها	۱۰-۴

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
۲	۱	۱	توانایی اتوکشی ابریشم دوزیها آشنایی با اتو و کاربرد آن آشنایی با لوازم مورد نیاز جهت اتوکشی شناسایی اصول اتوکشی ابریشم دوزیها	۱۱ ۱۱-۱ ۱۱-۲ ۱۱-۳
۳	۲	۱	توانایی پیشگیری از حوادث و رعایت نکات ایمنی و بهداشت آشنایی با حوادث ناشی از کار شناسایی اصول پیشگیری از حوادث آشنایی با کمکهای اولیه و اصول استفاده از جعبه کمکهای اولیه آشنایی با اطفاء حریق و اصول استفاده از وسایل آتش نشانی شناسایی اصول رعایت نکات ایمنی و بهداشتی	۱۲ ۱۲-۱ ۱۲-۲ ۱۲-۳ ۱۲-۴ ۱۲-۵

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۱	آب ژاول یا تترا کلرور کربن		
۲	آب و صابون		
۳	ابریشم تاییده به رنگ مشکی		
۴	ابریشم سفید (خامه)		
۵	ابریشم سیاه		
۶	ابریشم نتاییده در رنگهای مختلف		
۷	اتو		
۸	اسفنج، پنبه		
۹	انگشتانه		
۱۰	انواع سوزن		
۱۱	انواع نخهای ابریشمی تاییده و نتاییده، عمامه، کلافی و دوکی		
۱۲	بنزین و نفت		
۱۳	پارچه استری		
۱۴	پارچه تافته، ساتن، ترگال نخ، کتانی ظریف، ململ، ابریشم، تترون، ابریشم، نخ، ماهوت		
۱۵	پارچه مشکی، سورمه ای یا زرشکی سیر نخ		
۱۶	تشت		
۱۷	چوب کوچک		
۱۸	حوله		
۱۹	خط کش یا سانتی متر		
۲۰	رنگهای طبیعی به صورت پودر		
۲۱	سرکه سفید		
۲۲	سنباده نرم		
۲۳	سوزن کوبلن		

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۲۴	شمع و کبریت		
۲۵	طرح انواع گلها و برگها		
۲۶	ظرف بزرگ جهت جوشاندن رنگ		
۲۷	قلاب مخصوص قلاب دوزی		
۲۸	قیچی خیاطی و گلدوزی		
۲۹	کاربن		
۳۰	کاردک		
۳۱	کارگاه برحسب اندازه		
۳۲	گلیسیرین		
۳۳	گیره رخت جهت آویزان کردن پارچه		
۳۴	لایی چسب (پارچه ای و کاغذی)		
۳۵	لوله مقوایی		
۳۶	مداد		
۳۷	میز اتو		
۳۸	نخ تن قالی جهت کمند دوزی		
۳۹	نخ دمسه در انواع رنگها		
۴۰	نخ کوک		
۴۱	نخ های ابریشمی در رنگهای مختلف		
۴۲	نمونه هایی از ابریشم دوزی خراسان (شیروان، مشهد، گناباد، بیرجند)		
۴۳	نمونه هایی از ابریشم دوزی کردستان		
۴۴	نمونه هایی از ابریشم دوزی ممقان		
۴۵	وسایل آتش نشانی		
۴۶	وسایل ایمنی و بهداشتی		
۴۷	وسایل کمک آموزشی		
۴۸	وسایل کمک های اولیه		